

Politicorvm Libri Decem

Contzen, Adam

Colonia, [1621]

Cap. XXI. Omnium virtutum Reginam in Republica maximi faciendam,
nempe caritatem.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95437](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95437)

*Patientia.
Securitas.
Perseuerantia.
Longanimitas.*

ratas exuperat. Patientia contra tristitias ex difficultatibus ortas pugnat. Securitas timores excludit. Constantia, perseuerantia, longanimitas, dilata spe, durantibus laborum, exiliorum, carcerum difficultatibus, propositum tenent. Neque minus contra miserias, blanditias, preces propinquorum, filiorum, coniugum animum firmant, ut nulla vi de magnitudine sua detrahatur.

§. 4. Magnanimitatis hostis imprimis est *pugnax* & *pusillanimitas*, cum quispiam ea quae suscipienda, aut facienda esse suadet recta ratio, nimis grandia esse imaginatur, suasque vires tantae moli impares, cum honorem quo dignus est, & quem suscipere oportebat, velut magnum aliquid refugit. Graue vitium, & simia humilitatis, a qua longissime recedit. Humilitas enim honorem, & gloriam parui aestimat, pusillanimitas duabus in rebus pessime iudicat; nam & facultatibus, donisque suis diffidit, nec in Deo spem collocat, & illa quae magna non sunt, nimis magni aestimat. Id cum in re graui, quaeque obligat, contingit, manifestum est crimen. Honores sancti viri fugerunt, plurimi Episcopi inuiti creati sunt. Vtique adeo ut non nemo dixerit. *Profecto indignus est sacerdotio, nisi fuerit ordinatus inuitus, sola illi suffragetur necessitas excusandi.* Sed aliud est, honorum fuga, eorum contemptu, quod facit humilitas; aliud cum nimium sublimes aestimantur, quod facit pusillanimitas. Videmus eosdem illos viros, qui sancta Ecclesiae violentia ad Episcopatus inuiti sunt allekti, in eisdem ius suum, dignitatemque, cum vitae periculo acerrime defendisse, ut Cyprianus, Athanasius, Chrysostomus, Ambrosius, alique fecerunt. Sed pusillanimitas pauciorum est. Praesumptio, ambitio, vanae gloriae appetitus ut humilitati, ita magnanimitati repugnant. Et plurimas Respublicas euerterunt, & nisi fallor, plurimas in posterum euerrent.

Pusillanimitas simia humilitatis honores magni facit.

Humiles in honore suo defendendo fortes.

Praesumptio solida est.

Praesumptionem voco, qua superbus, opera viribus suis maiora aggreditur, noxia facultatum suarum ignorat. Alta petunt, nocitura petunt, & cum Phaethonte, magnis excidunt aulis. Traianus cum per orientem, ad Indiam pene arma circumtulisset, cum ambitiosam navigationem instituisset, Herculemque, & Liberum aequare contenderet, provincias multis laboribus, multoque sanguine partas rursus amisit. Inopinato excidio arrogantiam illam deiicere Deus solet. Isaia 16. 6. *Audiuius superbiam Moab, superbus est valde: Superbia eius, & arrogantia eius, & indignatio eius, plusquam vires eius.* Idcirco vlulabit Moab ad Moab, vniversus vlulabit.

Ambitio ex superbia oritur, quae tamen vanior est, ipsa vnde nascitur elatione. Superbia enim ipsam excellentiam, contra rectae rationis praescriptum feruenter optat. Ambitio res miserima honorum cupiditate flagrat, sunt autem honores testimonia excellentiae. Hos vel maiores debito, vel ob falsa bona, vel mala, vel cum scelere quam multi appetant, omnis historia docet, & per vices euerfus orbis edocet. Qua de re capite de humilitate actum est.

Inanis gloria ex eadem radice est, nec sane multum ab ambitione differt, de appetitu excellentiae agimus, non de ipsa opinione excellentiae, & laude, in qua & fama consistit; Sed de *vanitate* seu inanita animae cupidine, qua gloria appetitur. Qui *vanus* est, idem & ambitiosus est, nam qui in vocis alienae praconio felicitatem posuit, atque ex ea, non ex conscientia aestimari se desiderat, ille etiam deferendis magistratibus, delatione dignitatum, genu flexione, atque caerimoniis honorari se aequum arbitrat. Quantum mali vanitas intulerit, iam supra ostendi. Primo enim alios, deinde ipsos auctores infestat.

*Ἀλαζονείας οὐ τις ἐν φέρυγι δυνάει.
Lactantia nemo penae effugit.*

Non minus dedecus est gloriae, quam voluptati seruire virtutem. Deinde hoc ipsum pusilli animi est, gloriam, hoc est, rem omnium incertissimam, ac fragillissimam querere. Res delicata est, plerique narrant, quod nesciunt, efficiunt tamen, ut gloriae amator, nescientibus, ipse certus eos errare, credat, aut quasi credat, ita gaudeat.

C A P V T X X I.

Omniū virtutum Reginam, in Republica maxima faciendam, nempe caritatem.

§. 1. **V**IRTUTUM chorum iam deduxi, in orchestram Reipublicae descendit totus apparatus, animis, non oculis hauriendus. Si illa virtutum tibi praecpta vel longa, vel nimis multa videntur, ama Rempublicam, ama ciues, iam omnia impleuisti. Nulla certior ars regnandi, quam amare subditos. Si ergo non vacat omnes paginas scripturae euoluere, tene caritatem, & in ea inuenies omnem scientiam. Augustin. serm. 39. de temp. Nam plenitudo legis est caritas. Summum est fidei sacramentum, & fidei Christianae thesaurus. Summus Dei cultus est, omnia continet, praecipuum est hominis bonum, & tessera Christiani, fundamentum est pacis, unitatis vinculum, sine quo virtutes nec ipsae placent; omnibus donis Dei praestantior, columna sanctitatis pariter, & fastigium, mors criminum, vita virtutum. Hae si adsit, non magna opus est arte. Satis politicus est, quisquis Rempublicam, ciuesque ut res sacras dilexit. Ingeniosa est ad beneficia, caritas, suapte natura regendis hominibus idonea est.

Caritas omnium virtutum opera completur.

Vnica ars, & ingeniosa est caritas.

Sine legibus, sine iudice primum gentes vixerunt, vnus se caritati, non potentiae commiserunt. Non erant tot cautiones regnandi, sed veluti in potestate parentum erant filii, caritate duce imperabatur, & parebatur. Inde maximi honoris nomenclaturam inuenit adulatio, ut patres patriae principes appellaret. Maius enim amoris, quam maiestatis nomen existimantur.

Initium regnandi a caritate.

Salua esse Societas nisi amore, & custodia partium non potest. Seneca lib. 2. de ira, cap. 31. *Membra si dissideant, si alterius alimenta, vicinum membrum rapiat, & oppresso altero, prater modum excrescat, monstrum ex pulchro corpore nascitur.* Tam alteri debet esse ciuium suorum salus cordi, quam sua. Vbiunque discors est acies, hosti opportuna est. Respublica fornici triumphali, celsa concameratione suspensa per similes est, nec ferro, nec calce vinciri moles illa potest, mutuo consensu sese sustentant. Lapidem lapis continet, princeps velut tholus eminet, & ab omnibus continetur, cui nisi connectantur omnes, corruunt. Amor igitur, & solus amor politiam continet, firmatque. Non munera, non blanditiae hoc possunt. Si quos donis allexeris, cum spes defuerit, dissoluetur amor, si verba aspera extorserit alicuius auditas, blanditiarum fructus in iras desinet. Maneat amoris mutui quasi magni aedificii camentum, quodque dixit Ethnicus. *Sic te Deus amet, quemadmodum tu nos.* Plin. in paneg. Id certo sibi persuadeat princeps, omnes subiectos orare. Viuat ac regnet, ut animo tranquillo, securoque orationem illam in aspectu Dei pronuntiare possit. Succinctus armis, & carnifice, terrere potest, ad amorem cogere non potest.

Membra si mutuo consentiant.

Fornix sola connexioni continetur.

Amet subditos, si a Deo amari vult.

§. 2. Effectus caritatis est subditis metuere, non Principi subditos: & felix Republica est, in qua absque caritatis animo teste, vitam magistratui suo ciues precantur, non quia peiorem metunt, sed quia diu melio-

meliozem non optant. Id vero consequitur caritatem, quia omnibus illa virtutibus imperat, omnium operas disponit, imo virtutes ipsas animat. Vitiorum est omnium expultrix, virtutumque conciliatrix. Caritas patiens est, 1. Cor. 13. 4. benigna est: Caritas non emulatur, non agit perperam, non inflatur, non est ambitiosa, non querit quae sua sunt, non irritatur, non cogitat malum, non gaudet super iniquitate, congaudet autem veritati, omnia suffert, omnia credit, omnia sperat, omnia sustinet.

Caritatis optimum est imperium.

Ecce quod in multis virtutibus spatium est, vna in arctum congeffit caritas, precia omnium, maiestatemque virtutum in se complexa. Explicuit ista S. Greg. 1. 10. mor. c. 6. Proximi dilectio ad duo praecepta derivatur, cum & per quendam iustum dicitur. Quod ab alio tibi odii fieri, vide ne tu alteri facias. Et per semetipsam veritas dicit, quae vultis ut faciant vobis homines, & vos facite illis: quibus duobus scilicet vtriusque testamenti mandatis, per vnum malitia compefitur, per aliud benignitas prerogatur, ut malum quod pati non vult quisque non faciens, cesset à nocendi opere; & rursum bonum quod sibi fieri appetit impendens erga utilitatem proximi se exerceat ex benignitate. Sed hac nimirum duo, dum sollicita intentione cogitantur, cor ad innumera virtutum ministeria tenditur, ne vel ad inferenda quae non debet, desideris inquieti mens ferueat: vel erga exhibenda quae debet, otio resoluta torpescat. Nam cum cauet alteri facere, quod nequaquam vult ab altero ipse tolerare, sollicita se intentione circumspicit, ne superbia eleuet, & vsque ad despectum proximi animum deiciens exaltet, ne ambitio cogitationem dilaniet, cumque hanc ad apperenda aliena dilatat, angustet, ne cor luxuria polluat, & subiectum desideris per illicita corrumpat, ne ira exasperet, & vsque ad proferendam contumeliam inflammet, ne invidia mordeat, & alienis felicitatibus emula sua se face consumat. Rursus cum cogitat ut ea alteri faciat, quae ipsa sibi fieri ab altero exspectat, pensat nimirum ut malis bona, & bonis meliora respondeant, ut erga procaces mansuetudinem longanimitatis exhibeat, ut malitiae peste languentibus, gratiam benignitatis impendat, ut discordes pace vniat, & concordem ad concupiscentiam verapacis accingat, ut indigentibus necessaria tribuat, ut errantibus, viam rectitudinis ostendat, ut afflictos verbo, & compassione mulceat, ut accensos in huius mundi desideris, increpatione restringat, ut minas potentum ratiocinatione mitiget, ut oppresorum angustias, quanta praevalat, ope leuet, ut foris resistentibus opponat patientiam, ut intus superbientibus exhibeat cum patientia disciplinam, ut erga errata subditorum, sic mansuetudo zelum temperet, quatenus à iustitia studio non enervet, sic ad vitionem zelus ferueat, ne tamen pietatis limitem ferendo transcendat, ut ingratis: beneficiis ad amorem prouocet, ut gratos quoque ministeris in amore seruet, ut proximorum mala cum corrigere non valet, taceat, utque cum corrigi loquendo possunt, silentium consensum esse pertimescat, ut sic ea quae tacet toleret, ne tamen in animo virus doloris occultet, ut sic malenolis manus benignitatis exhibeat, ne tamen per gratiam, à iure rectitudinis excedat, ut cuncta proximis, quae praevalat impendat, sed hac impendendo, non tumeat, ut sic in bonis quae exhibet tumoris praecipitium panceat, ne tamen à boni exercitio torpescat, ut sic quae possidet tribuat, quatenus quanta sit largitas remunerantis attendat, ne cum terrena largitur, suam plusquam necesse est inopia pertimescat, & in oblatione muneris, hilaritatis lumen, tristitia obscuret.

Malum fugit, benigne facit.

In omnibus virtutibus caritas operatur.

§. 3. Neque ceterarum modo virtutum actiones moderatur caritas, sed fortitudinem maxime acuit, firmatque. Caritas patriae, ac ciuium efficit, ut Geodeon cum trecentis, innumerabiles hostium copias aggrediretur, non modo fide & pietate praefendus Leonida, sed victoriae etiam felicitate. Iud. 7. Sic Sampson solus contra Philistaeos pugnauit, Iud. 15. Sic Jonathan cum solo armigero hostium castra fudit. David Goliathum strauit. Quoniam quis est, inquit, quis est iste Philistaeus incircumcisus? quia uisus est maledicere exercitui Dei uiuentis?

Caritas patriae heroicis actionibus vim adigit.

Quid Matthathiam & Iudam, & fratres eius re-

feram? 1. Macc. 2. Vamibi inquit Matthathias, qui natus sum videre contritionem populi mei. Quo ergo nobis adhuc viuere? excidit vestimenta, &c. Quin etiam ea fuit optimo omnium gentium, pro patria moriendum esse. Nec defuit Horatorum, Mutiorum, Deciorum, Torquatorum, quamuis non sine temporum illorum, quae Deus depexit, erroribus, insignia monumenta. Persarum legatos contra ius gentium Spartiatae in puteos praecipitabant, ut terram simul, & aquam, quae duo ad seruitutis regii confessionem postulabant, acciperent. Orta deinde pestilentia, Thalybium Agamemnonis praconem, qui pro Deo Sparta colebatur, offensum Aruspices renunciarunt, sanguine ciuium manes Persarum placandos esse. Edixerunt itaque, ut si quis pro patria mori vellet, id ad Ephoros referret. Spertius & Bulis mox sese stiterunt, qui profecti ad Xerxem, victimas sese pro patria obtulerunt. Sed ille magno animo, & noxam vrbis, & vitam illis donauit, ingentibus etiam pollicitationibus, apud se eos retinere conatus est. Cui illi responderunt, quam rem tanti esse apud nos rex arbitrare, ut à patria nos separet? cum eius caritate adducti, tam longum iter, ut moremur, à nobis susceptum sit? Itaque liceat nobis eius dulcedine per te frui, pro qua vitam impendere statimus. Magnus amor patriae, non impetu, sed iudicio, quamuis errante firmus, quo induci tam magnum iter ementi sunt, quantum vix alii pro vita ingrederentur. Fortius Attilius pro religione iurandis rediit, pro caritate patriae in vitam suam seuerè consuluit. Mater etiam Cleomenis Spartani regis virili animo, si peritium abesset, cum se obidem salubri paci obstare videret, filio nunciauit, ne rem honestam, & patriam salutarem propter vetulae corpus omitteret. Nec minus mater illa patriam amauit, quae ignauum filium occidit: cuius asperitas non modo non supplicio, sed laude etiam dignam putauit vetustas, & rem carmine signauit.

Omnes patriam amant.

Amor patriae maior quam amor vite.

Feminarum etiam constans in patriam amor.

Τὸν ἄνδρα τὴν νόμον ἀμείβετο ἔκταυε μή τις, ἂ λαιεδαμνία. ἐν λαιεδαμνίῳ.

Transgressus leges Demetrius mater occidit,

Lacana non Laconem.

Alia imbrice redeuntem, & commilitonum fata nunciantem prostrauit. Eristhenes cum male pugnasset, inedia à matre occisus est. Ouid. in Ibin.

Obstrictusque famem patrias limine recti,

Ut legem pœna cui dedit ipsa parens.

Barbara illa fuisse, sed tamen patriam tam barbaram amabant, ut patricidii seruari iustum existimarent. Hoc nihilominus recte iudicantur:

ὁὐδὲν γὰρ δὴ δικάζετε γὰρ πατρίδ'.

Nihil coniunctius esse patria. Cicero lib. 1. off. Communem omnium esse, antiquissimam, ac sanctissimam parentem patriam, quae omnes omnium caritates vna complexa est. Et lib. 1. de fin. Cariorem nobis esse patriam, quam nosmetipsos. Platoni vltimum lib. 15. de legibus. Dominam, ac Deam esse patriam, quae magis, quam mater ipsa colenda sit. Et in Critone. Itaque, inquit, sapiens es, ut ignores longe maiorem, quam parentibus habendum esse honorem patriae, & sanctiorem esse debere eius reuerentiam, tum apud Calites, tum apud mortales, qui subeunda. modo vltius intelligentia sint participes eique parendum, atque obsequendum aspera licet, ac morosa, & quaecunque illa iusserit prompte, & quiete facienda, tametsi iubeat ut verberemur, ut vinculis constringamur, ut bello implicemur, plagis ac morte ipsa afficiendi? nullo modo repugnandum, ordineque deferendi, ita ius poscit.

Spartanorum precipuus in patriam amor.

Tormenta pro patria

Hac ratione Codrus, L. Tubero, alii innumeri vitam abiecerunt. Alii magno animo eam restituerunt: cum praelio Cannensi res Romana in extremum deducta esset, & duce Metello nobiles iuuenes de deferenda Italia deliberarent, metu mortis eos Scipio in verba

Scipio fortis
pro patria.

verba sua iurare adiecit, nunquam patriam se deserturos. Merito sane, caritas enim foras mittit timorem vt S. Ambrosi. in Plal. 118. Generaliter quidem ait charitas excludit timorem, vt miles, qui imperatorem diligit, bella pro imperatore suscepta non metuit; vt seruus amans Dominum, quamuis per dubia & praecepta mittatur, tamen omnia pericula Domini amore contemnit, ac si quis Dominum petat, seipsum offerre non trepidat: vt qui transmare positos filios videre desiderat, non metuit naufragia, liberorum charitate ingreditur fluctus maris, subit incerta nauigij, sed metum discriminis leuant desideria filiorum. Quam pulchre etiam de martyribus dicitur, qui vere militant Christo, qui persecutiones, ungulas, gladios, incendia non timentes, in seipsis se regibus obrulerunt.

Plures ciuē,
quā hostem
timent.

Nec hostem illa ciuitas timet, & quod rarissime licet, nec ciuem; vbi caritas habenas moderatur, legumque scita æquitate, & clementia salutaria facit. Portat alterius onera alius, nec oneribus grauatur.

Inimicis quoque exhibenda est, idque præcipue in eadem Republica, in qua nemo alteri, nisi priuata æmulatione hostis est.

Ciuium inter se, & erga principem amor optime conseruatur, æqualitate legum, calamitatum cum subeunda sunt, partitione, honorum dilectio, modestia, placidis moribus. Denique quod caput est, si amari princeps vult, amet, atque ita amet vt Respublica amari se sentiat. Caritas enim reciproca est, & vicem reddit amanti. Bene Moschus:

ἐσχετε τὸς φιλεῦντας, ἢ ἢν φιλεῖτε, φιλεῖτε.
Amate diligentes, vt cum amatis, amemini.

Amorē ob-
sequia se-
quuntur.

Si à principe, à senatu, à nobilitate diligi se populus sentiat, nihil tam arduum est, quod non eorum causa facturus sit, si patriæ in se amorem princeps intelligat, prodesse amantibus, omni opum vi conabitur. Atque in primis adulatoribus, delatoribus, & accusatoribus, populi sanguisugis, fidem non habebit. Sed tanquam pater filios tractabit, & illi vicissim, tanquam parenti liberi obtemperabunt, nec seditiosos tribunos audient. Neque enim pater calumniis contra filios, facilem autem præbet, neque à filiis parentis accusatores sine scelere audiri possunt. Hinc & subditorum inter se animi, tanquam sub vno patre arctius iunguntur, quorum dissidia id in ciuitate sunt, quod in corpore vulnera, conuulsionesque, quæ nisi sanentur, non modo pulchritudinem omnem deformant, sed sanitatem quoque tollunt, vitamque.

Quod Deus
redemit
principes di-
ligit.

§. 4. Nec difficile fuerit Christiano principi amare subditos, si animaduertat à Deo dilectos, precio sanguinis sacrosancti redemptos, cælesti ciuitate donandos. Si & hoc consideret: Quicquid vni ex minimis beneficii dederit, id Christum acceptum ferre. Id in cælestes rationes referri. Quor millibus princeps prodesse potest, & in singulis Deum demereri? Omnibus caritas mandata est, sed ingentem materiam habent principes, opes magnas, ius supremum, myriadas ope sua, & tutela egentium.

Obligati
patria sin-
guli sunt.

§. 5. Caritas patriæ commendanda est quidem omnibus, sed crebro eo colore, & prætextu propria quærentur commoda. Constantia Lipsii detegit illum multorum seu fucum, seu magnæ partis histriioniam, lib. 1. cap. 8. 9. 10. Sed tamen patriæ, hoc est, status ille Reipublicæ, salus omnium singulis curæ esse debet, & dulce est pro patria mori. Cum in vno corpore singula membra totum curent, nam singulorum est, & toto salus. Quanti vero sit illa obligatio, docent exilia, Euryp. in Phœnissis.

Τὶ τ' ἐρεῖσθαι πατρίδ' ὅ, ἢ κακὸν μέγιστον;
Μέγιστον. ἔργω δ' ἐστὶ μέγιστον, ἢ λόγῳ.

Quid carere patria an magnum malum?
Maximum est, re grauius, quam verbo.

Sed tamen plures pene extra patriam, quam in patria agunt, multa aut perpetuo, aut certis temporum interuallis, multos à patria auocant. manet tamen, & certe manere debet etiam in dissitis, erga patriam affectus. Sinonis, hoc est, vulpeculæ verba sunt,

Exulum etiam in patriam manet affectu.

Teneor patria nec legibus vllis.

Verum ille vere patriam amat, quisquis suo labore, sine suo commodo, cum in clade communi li-

Verapatria celum.

men eius non attingitur, qui omnem mundi plagam, forti patriam esse arbitrat, sed eam ad quam vocamur omnes, hoc est, cælum: omnis terra exilium est, sed tamen iura exilij tuenda sunt, vt facilius sit in patriam reditus. Verum hæc hætenus. Hoc iterum, iterumque monendus princeps, ne patriam cum iniuria aliorum crescere velit, non est illa caritas, sed infania, mediocri bono quietius fruitur. magnis imperiis mortes multæ impenduntur. Hoc potius agatur vt in veram patriam migrent, cuiuscumque ciuitatis inquilini. Si sola parentis vincit affectum, in summo bono, & felicitate quærenda dilectio expendatur. Finio hoc caput Augustini Epistola ad Nectarium Episcopum, pro patria sua, hoc est, Colonia Calamensi, in qua idololatras Christianos aliquot trucidant, multos spoliarent, intercessorias petentem. Ita respondet Epist. 202. Iam senio frigescentibus membris, feruere animum tuum patria charitate,

Cum iniuria exterorum non amanda patria.

nec miror, sed laudo, teque non tantum tenere memoriter, verum etiam vita ac moribus demonstrare, quod nullus sit patriæ consulendi modus, aut finis bonis, non inuitus, imo etiam libens accipio. Vnde supernæ cuiusdam patriæ in cuius sancto amore, pro nostro modulo inter eos, quibus ad illam capefendam consulimus, periclitamur, atque laboramus, talem etiam te ipsum ciuem habere vellemus, vt eius portiuncula in hac terra peregrinanti nullum consulendi modum, sinemque conseres tanto effectus melior, quanto meliori ciuitati officia debita prægares, in eius æterna pace nullum gaudenti finem inuenturus, cuius ad tempus laboribus, nullum tibi finem statueres consulendi.

Nullus modus amoris in patriam consulendi.

Et paulo post: Quantum tibi ætas fini proxima est, cupere te, vt patriam tuam incolumem, ac florentem relinquas. Patria tollantur iam ista omnia vana, & insana, conuertantur homines ad verum Dei cultum, moresque castos, & pios, tunc patriam tuam florentem videbis, non opinione stultorum, sed qui curat, veritate sapientium, cum hæc patriæ carnalis generationis tua, illam sanporio fuerit illius patriæ, cui non corpore, sed fide nascimur, tunc vbi omnes sancti, & fideles Dei, post labores velut hyemales vitæ huius interminata æternitate floreant. Nobis itaque cordi est, neque Christianam amittere mansuetudinem, neque perniciosum ceteris imitationis exemplum, in illa ciuitate relinquere, quomodo id agamus, aderit Deus, scis non ita grauius indignetur. Alioquin & mansuetudo, quam seruare cupimus, & disciplina, qua vt moderate nitimur, impediri potest, si aliud Deo in occulto placet, siue iudicanti hoc tantum malum flagello acriore plectendum, siue etiam vehementius irascenti, si non correctis, nec ad se conuersis, ad tempus esse voluerit impunitum.

Quemadmodum igitur filiis, nepotibusque consultitur, vt licentia qua pereant, negetur; ita quoque patriæ prouidendum est, vt floreat, virtute, pietate, iustitia, ne bello iniusto, ne fraude alias patrias premat, & se à vera patria separet. Tam enim salus iniuriam faciendæ, quam accipiendæ periclitatur.

POLI-